RUSKI INWALID

No. 108.

SOBOTA. 8 Maia 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Franciia. Angliia. Hiszpaniia. Afryka.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

Ukaz Jego Cesarskiey Mości Samowładzcy Wszech Rossyy z Rządzącego Senatu, do rządów gubernialnych, wszystkich gubernii przyłączonych od Polski. — Wedle Ukazu Jego Cesarskiey Mości Rządzący Senat, wysłuchawszy Imiennego Naywyższego Ukazu obiawionego dnia 31 grudnia przeszłego przez Pana Prezydenta Rady Państwa, Rzeczywistego Radcę Stanu 1szey klassy i kawalera Xiążęcia Piotra Wasilewicza Łopuchina, w którym wyrażono: »Jego Cesarska Mość, nasta»łą opiniią na powszechnem zebraniu Rady »Państwa, w rzeczy poszlin pobieranych, w »przyłączonych od Polski guberniach, w cza»sie rozdziału przez sądy exdywizorskie ma»iątków niewypłatnych dłużników, Naywyżey »potwierdzić raczył i rozkazał wykonać.« I samą opinią Rady Państwa, przez którą wniosek Senatu, w rzeczy pobierania poszlin, uznany iest za sprawiedliwy, a w którym wyrażono: »Rada Państwa w departamencie praw i w powszechnem zebraniu rozstrząsała rzecz wniesioną przez ministra sprawiedliwości, na przedstawienie marszałka gubernialnego mińskiego, względem dozwolenia z maiątków, oddawanych pod exdywizyą czyli na podział, pobierać poszliny nie od summy przysądzoney, ale od liczby dusz, w tym maiątku znayduiących się. Rządzący Senat w sprawach tego rodzaiu znalazł, że po oddaniu przez dłużników maiątków swych pod exdywizyą czyli rozdział na rzecz swych kredytorów, przeznaczone do tego sądy exdywizorskie, po zebraniu wiadomości o massie całego ruchomego i nieruchomego maiątku, do dłużnika należącego stanowią iego taxę, lecz nie tylko podług samey liczby dusz w nim rewizyynych, ale czyniąc uwagę i na gospodarskie zakłady, ziemne i mieyscowe korzyści, słowem na wszyskie i wszelkie do maiątku należności, dochod przynoszące, a po zrobieniu takiey taxy, mieszczą kredytorów na częściach maiątku podług pierwszeń-

stwa ich pretensyy, albo w zupełnych summach przysądzonych, albo w proporcyą do ilości samego maiątku; idzie zatem: iż brać od kredytorów poszliny podług liczby samych tylko dusz rewizyynych, było by to naruszać porządek iakiego się sądy exdywizorskie przy rozdzielaniu i mieszczeniu, czyli kollokacyi trzymaią, zmnieyszać rzeczywistą wartość maiątku, a razem dla samych tylko cząstkowych i przypadkowych pobudek, pozbawiać skarb rzeczywistey iego należności z poszlin od całey wartości maiątku ustanowionych, nadto oprócz tego, na samey rzeczy opartego rozumowania, znayduie się wyraźne, na przedstawienie marszałka gubernialnego mińskiego rozwiązanie w exystuiących na ten prosto przedmiot prawach, a mianowicie: w ukazach dnia 16 maia 1807 i d. 8 czerwca 1810 roku, w pierwszym z nich przepisane są prawidła dla pozyskiwania od rozdzielaiących się na kredytorów maiątków, dla skarbu poszlin, pobieranych przy przyznawaniu praw przedażnych podług liczby summ, iak te maiątki zostaną otaxowane przez sąd exdywizorski, albo podług tey taxy, w iakiey będą rozdane kredytorom, z warunkiem, iżby w przypadku doczesney taxy, poszliny te chowane były, do dziesięcioletniego terminu zostawionego dłużnikowi na okupienie maiątku, w izbie powszechney Opieki, a w zdarzeniu wieczney taxy, podług którey dłużnik nie ma iuż prawa do okupu, natychmiast oddawane były do skarbu; piątym zas punktem drugiego ukazu potwierdzone moc i skutki tego pierwszego ukazu. — Przy tak wyraźnych i prosto do przywiedzionego przez marszałka gubernialnego mińskiego przytoczonego zdarzenia ściągaiących się prawach, Rządzący Senat, znaydaiąc przedstawienie iego dążącem ku uszczerbkowi skarbu, a zatem i nie w mieyscu, wniosł: zostawić ie bez uwagi, i ponowić do rządow gubernialnych i sądow głównych wszystkich przyłączonych od Polski guberniy, względem ścisłego i nieodmienionego zachowania ukazów dnia 16 maia 1807 i d 8 czerwca 1810 roku, z tym tylko dodatkiem, iżby w zdarzeniu niewystarczaiącego maiątku dłużnika, kiedy kredytorowie odbiorą z niego wydzielenia, albo kollokacye, nieodpowiednie ich pretensyom, poszliny pobierane od nich były w proporcyą do summ, w iakich oni lokuią się na maiątku, a nie w proporcyi do ilosci ich pretensyy, w zupełnosci niewynagrodzonych.—Rada Państwa znayduiąc wniosek Rządzącego Senatu zgodnym z prawidłami, przez opinią postanowiła go potwierdzić. — Rozkazali: tę Naywyżey potwierdzoną opinią Rady Państwa, przez którą postanawiono: zostawić bez uwagi przedstawienie marszałka gubernialego mińskiego o poszlinach, pobieraiących się w guberniach od Polski przyłączonych przy dzieleniu przez sądy exdywizorskie maiątków niewystarczaiących dłużnikóm, obiawić marszałkowi gubernialnemu mińskiemu przez tameczny Rząd gubernialny: — Żeby zas Rządy gubernialne i sądy główne wszystkich przyłączonych od Polski guberniy ze ścisłością i nieodmiennie wypełniali Ukazy dnia 16 maia 1807 i 8 czerwca 1810 roku, o pozyskiwaniu poszlin od maiątkow przez sądy exdywizorskie dla kredytorów rozdzielanych; z takiem tylko dopełnieniem, iakie w teyże Naywyżey potwierdzoney opinii iest wypisane, iżby w przypadku niewystarczenia maiątku dłużnika, kiedy kredytorowie odbiorą z niego wydzielenia czyli kollokacye, nieodpowiadaiące ich pretensyom, poszliny pobierane od nich były w proporcyą do summ, w iakich oni są lokowani na maiątku, a nie podług ilości ich pretensyy, w zupełności niewynagradzaiących się. — O tem ponowić od Senatu przez ukazy do wszystkich Rządow gubernialnych i 2 departamentow, sądow głównych przyłączonych od Polski guberniy. Dnia 2 marca 1820 roku.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

z Manheymu, 28 *Kwietnia*.

Los Zanda nakoniec rozstrzygnionym został sąd nadworny skazał go na śmierć, a rząd potwierdził ten wyrok. Lecz ani dzień iego kary ani iakim sposobem ta mu domierzoną będzie nieiest iescze oznaczonem.

Od Brzegów Menu, 29 *Kwietnia*.

Na ostatnim iarmarku lipskim przedawano 2907 ksiąg nowych: Z tych było 148 romansów i osmnascie pisemek ulotnych za żydami i przeciwko nim. Wyrachowano także iż w tymże czasie wyszło w Saxonii nowych dzieł 616; w Prusiech 310; w Austryi 170 i w Bawaryi 172.

Francia.

z Paryża, 29 *Kwietnia*.

Król niewychodzi ieszcze z pokoi swoich i ciągle zatrudnia się sprawami państwa z ministrami.

Królowa angielska stanęła iuż w Lugduie pod nazwaniem Hrabiney *Oldi*, gdzie iak słychać kilka dni zabawi.

Nowy proiekt prawa o wyborach mniey iescze przypada *liberalistom* do smaku, aniżeli ten co był pierwiey podany.

Dla członków legii honorowey będących dotąd na połowie gaży, przeznaczono iescze 1,600,000 franków. Liczba ich wynosi 40,829 osob. W roku przeszłym mianowano tylko 125 kawalerów tego orderu.

Minister woyny Hrabia *Latour-Mobourn* oddalił ze służby dwóch oficerów za sprzeczki niektóre w zdaniach politycznych. Hrabia *de la Roche Aymont* Par Francii, wstawiał się za nimi do ministra i gdy w pismie swoiem użył za ostrych wyrazów, nad wszelkie spodziewanie aresztowanym i uwięzionym został.

Wkrótkim czasie otworzy się tu nowe zaprowadzenie, przedsięþrane ieszcze przez zeszłego Xiążęcia *Berry*. Dla tego to będzie się nazywać *szkołą Berry*.

Pogłoska o zamieszaniu zaszłem iakoby w departamencie wyższych Pirenejow, a szczególnie w okolicach wód Baregskich, okazała się bez zasadną.

Jenerał *Cambrone*, ieden z naywiernieyszych towarzyszów broni *Bonopartego*, znowu przyiętym został do woyska francuzkiego. W tęż samą chwilę kiedy Xiąże *Berry* poległ od ręki zabóycy, *Cambrone* ofiarował Królowi swe usługi, i zapewnił monarchę o gotowości swoiey w każdym czasie do przelania krwi własney za oyczyznę

Zeszła *Minerwa* ukazuie się iuż znowu; lecz pod inną postacią: pierwsza iey Xiążka wyszła w białey, a druga w różowey okładce. (Z pewnością twierdzić można, mowi gazeta Francii że trzecia iey okładka będzie błękitna, co będzie dowcipnem dokonaniem *trzech kolorowey* chytrości.)

Hrabia *Girardin*, który w izbie chciał mowić *za władzą* Królewską co do utrzymania proiektu prawa, a w dzienniku *Meduza przeciwko* teyże władzy powstawał, iest wychowańcem Jana Jakóba *Rousseau*.

Hrabini *Montolon* która od przybycia swoiego ciągle przemieszkiwała w Bruxelli, przeiechała niedawno do stolicy tuteyszey.

Jenerał *Rapp* w maiętności swoiey odprawiał także exekwie za duszę Ś p. Xiążęcia *Berry*.

Marszałek *Magdonald* niedawno mianowanym został Wielkim kanclerzem orderu legii honorowey.

ANGLIIA.

z Londynu, 29 *Kwietnia*.

Biegała tu pogłoska, iakoby Lord *Lauderdale* wyiechał był na ląd stały w zamiarze towarzyszenia Królowey naszey w iey powrócie do Londynu; lecz teraz dowiaduiemy się, iż Lord pomieniony powrócił do Douvres przez Ostendę.

Powszechne rozumienie względem Królowey dzisiay iest takie, iż wszystkie okoliczności są załatwione z zupełnem zadowlnieniem obu stron interessowanych.

Czytamy w iednym z dzienników plimouthskich następuiącą uwagę: »Przez kilka lat byliśmy w obawie, aby naszey marynarce niezabrakło na drzewie do budowy; lecz teraz ta obawa zupełnie ustała, gdyż zwożą do nas pomienionego drzewa wielką obfitość ze wszystkich prawie części świata. Wiele go przyszło z nadbrzegów morza Adryiatyckiego, z Azyi, Afryki i t. p. Drzewo z Dalmacyi iest wyborne, łatwe w robocie, i bardzo przydatne tam, gdzie się potrzebuie sztuk wielkiego rozmiaru. Las afrykański iest podobnież dobry i w niczem nieustępuie dębom angielskim. Dostać go można za mierną opłatę, kosztuie bowiem tylko wycięcie i sprowadzenie; iedna tylko iest niedogodność, iż gorąca niezmiernie strefa umarza wiele ludzi.

Wypis listu z Kantonu pod datą, 27 *Listopada*.

»Pierwsza fregata amerykańska (*le congress*) która przybyła do Chin, teraz właśnie zawinęła do uyścia rzeki. Chińczycy zwyczaynie maiący wielki wstręt do wszystkiego co iest nowem, niepozwalali zrazu weyścia temu okrętowi; lecz w końcu zgodzili się niebeztrudności na to tylko, aby się iak nayspiesznicy opatrzył w żywność i natychmiast odpływał. Jednakże Amerykanie gdy się dobrze opatrzą w żywność, maią zamiar domagania się tegoż honoru iaki był wyświadczony dla fregaty angielskiey. To zdarzenie niemałe sprawiło tu wrażenie; ciekawa iest rzecz iak się skończy.«

— Listy z Batawii pod dniem 14 Listopada opisuią szczegóły napadnienia Hollendrów na Palembang. Niepowiodło się im to przedsięwzięcie. Niepomyslny tey wyprawy skutek przypisuią dwóm zbiegom Hollendrom, którzy służyli niegdys w woysku *Bonapartego*, a poźniey wygnani byli do Batawii. Ci to Jch

Mość tak dobrze wyćwiczyli kraiowców, iż Hollendrzy żadną miarą niemogli uskutecznić swego wylądowania. Ta okoliczność wielkie w Batawii zrobiła wrażenie.

— Xiężna JMść Jorska iuż nie tak iest słabą i co dzień zdaie się mieć lepiey.

W przeszłą sobotę widziano koło twierdzy *Pitta*, kulę ognistą która przez kilka minut oświecała wszystkie tameczne okolice.

Między reformatorami schwytanemi w Glasgow iest ieden Anglik, mianuiący się *Wasingtonem*. Znaleziono przy nim wiele listów i innych papierów.

Poseł Perski przed wyiazdem swoim z tuteyszey stolicy zawarł z rządem naszym traktat pokoiu, obiecuiący wielkie dla obu stron korzyści.

Przez trzy dni były posiedzenia rady gabinetowey, z których każde trwało kilka godzin.

W Jsle de France panuią między murzynami zaraźliwe choroby, i dla tego wielu mieszkańców opuściło tę krainę, a wypłata wexlów i obligów na miesiąc odroczoną została.

HISZPANIIA.

z Madrytu, 18 *Kwietnia.*

Król wydał odezwę do poddanych swoich ameryki południowey, przez którą zaprosza ich do przyiącia Konstytucyi kortezów. Wykłada w niey monarcha iak nayszczegółowiey przyczyny, które go zniewoliły do wybrania tym czasowie reprezentantami posiadłości iego w Ameryce, 30 amerykanów znayduiących się teraz w Hiszpanii.

Przywiązanie iakie narod okazywał do Jenerała *Miny* znacznie się zmnieyszyło. W Nawarze iego rozrządzenia woienne wielu się niepodobały. Od 16 b. m. wszystkie warty i patrole są podwoione.

W Sarragossie i Tarragonie ciągle trwaią zamieszania i nieład. Mieszkańcy tych miast z niecierpliwością oczekuią iak nayprędszego zwołania Kortezów.

W niektórych gazetach czytamy wiadomość, że Biskup Teruelski, nietylko sam nieprzysiągł na konstytucyą; lecz i całemu swey dyecezyi duchowieństwu naymocniey zalecił, aby za iego poszło przykładem. Także postąpili Biskupi Malagski i Żamorski (Zamora).

W dziennikach niektórych Madryckich iest wzmianka o nowym spisku, który miano doprowadzić do skutku 30 b. m. w Kadyxie i innych miastach Andaluzyi.

Hrabia *Torreneo* który iak wiadomo niechciał przyiąc poselstwa do Berlina, otrzymał pozwolenie zostania iescze przez cztery miesiące w Paryżu. Niewiadomo iescze kto będzie posłem w pomienioney stolicy i iak słychać, iż niepierwiey to się rozstrzygnie, iak aż popowrócie nowego ministra spraw zagranicznych. (Tym iest: *Don Perez de Castro*) iedzie on z Hamburga i według ostatnich doniesień był iuż w Frankforcie.

AFRYKA.

z Tangieru 20 *Marca.*

Następuiące wydarzenie iest nowym dowodem ciemnoty i fanatyzmu które między Maurami panuią. Edward *Sourdeau* konsul ieneralny francuzki, spokoynie się przechadzał dnia wczorayszego ponadbrzegiem morza w towarzystwie dwóch swoich ziomków przybyłych z Zeyty. W tem derwisz idący z tyłu uderzył go kiiem tak mocno w głowę, iż Pan *Sourdeau* padł bez zmysłów na ręce towarzyszów swoich. Przyszedłszy do przytomności znalazł się iuż w domu swoim i niezwłocznie zapotrzebował, aby winowaycę schwytano, lecz na nieszczęście Derwiszowie są tu w wielkiey powadze i żaden z Maurów niechciał się odważyć na iego schwytanie. A tak konsul udał się do Baszy; ten dopiero rozkazał schwytać Derwisza, okuć w kaydany i osadzić w więzieniu. Gdy zapytano winowaycę iaką miał przyczynę do uderzenia konsula, odpowiedział: iż sam Bóg nakazuie zabiiać chrześciian. Konsul ciężko wprawdzie iest raniony; lecz niema żadnego niebezpieczeństwa. Wszyscy urzędnicy mieyscy odwiedzali go kilka razy. Ten postępek Derwisza tem hardziey zadziwia wszystkich, iż Pan *Sourdeau* nieszczędził dla Maurów łask i dobrodzieystw swoich. — Sprawa ta poydzie aż do Sułtana i iego wyrok będzie ostateczny, a słusznie wszystkich chrześciian interessować powinien.

Kurs Petersburski.

Dukat: hollend: nowy	—	rubli as:	—	11 k. 50.
Ditto — Ditto stary	—	Ditto	—	11 — 25.
Rubel srebrny	— —	Ditto	—	3 — 75.

W PETERSBURGU.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.